

Fővárosi Ítéltábla
9.Pf.20.793/2012/5.

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Busch Béla ügyvéd által képviselt **I.rendű felperes neve (I. rendű felperes címe)** felperesnek - a dr. Kis Balázs jogtanácsos által képviselt **Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.** (1137 Budapest, Pozsonyi út 56.) alperes ellen **megbízási díj megfizetése** iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2012. február 14. napján meghozott és 2012. március 29-én a 7. számú végzéssel kijavított 25.G.42.049/2011/5. számú ítélete ellen az alperes 8. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és a keresetet elutasítja. Az alperest mentesíti az elsőfokú perköltség megfizetése alól.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 1.280.000 (egymillió-kétszáznyolcvanezer) forint jogtanácsosi munkadíjból álló együttes első- és másodfokú perköltséget, míg az államnak külön felhívásra 1.751.100 (egymillió-hétszázötvenegyezer-egyszáz) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 21.888.750 forint és járulécai megfizetése iránt indított keresetet az alperessel szemben elsődlegesen megbízási díj, másodlagosan kártérítés címén. Kérelmének ténybeli alapjaként előadta, hogy a felek által 2008. április 1-jén kötött megbízási szerződésben kikötött díjának a keresetben meghatározott összegét az alperes nem fizette meg.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Állítása szerint a felek az írásbeli megbízási szerződésnek a megbízási díjra vonatkozó rendelkezését 2010. július 8-án szóban módosították, és a perben nem álló bank által indított perhez kapcsolódó megbízási díjat 50 %-ra csökkentették. A szerződésmódosításnak megfelelő megbízási díjat pedig a felperesnek megfizette, így a követelt összeggel nem tartozik.

Az elsőfokú bíróság kijavított ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 21.888.750 forint tőkét és azután 2011. április 1. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal egyező mértékű késedelmi kamatot, valamint 900.000 forint perköltséget.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában idézte a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 474. § (1) bekezdését, 478. § (1) bekezdését, 216. § (1) bekezdését és 244. § (1) bekezdését, valamint az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény (a továbbiakban: Ütv.) 23. § (2) bekezdését, továbbá a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 164. § (1) bekezdését. Megállapította, hogy az írásba foglalt megbízási szerződés alakiságra vonatkozó rendelkezést nem tartalmaz, így azt a felek szóban is módosíthatták. Idézte az alperes jogi igazgatójának tanúvallomását, és megállapította, hogy az alperes által hivatkozott 2010. július 8-i megbeszélésről a résztvevők ellentétes nyilatkozatot tettek, ezért ítéleti bizonyossággal nem állapítható meg, hogy a felek a szerződést az alperes tényelődásának megfelelően módosították. Megítélése szerint életszerűtlen, hogy a felperes minden ellenszolgáltatás nélkül lemond a nagy összegű megbízási díjról, de annak sincs ésszerű magyarázata, hogy az alperes milyen okból kért volna két részletben való teljesítést, amikor számára ennek nem volt gazdasági jelentősége. Álláspontja szerint a szerződésmódosítás tartalmát a Pp. 164. § (1) bekezdésének alkalmazásával az alperesnek kellett bizonyítania. A felperest az Ütv. 23. § (2) bekezdésében foglalt bizonyítási kötelezettség annyiban terhelte volna, amennyiben a szerződés módosítására kíván hivatkozni, de a felperesnek nem állt érdekében, hogy a szerződésmódosítás tényét az elsőfokú bíróság valóként megállapítsa. Az a körülmény, hogy a felperes a részletekben történő megállapodást nem igazolta, nem támasztja alá az alperes tényelődásának valóságát. Az alperes érdekében állt, hogy a bíróság a szerződésmódosítást az alperes által előadott tartalommal megállapítsa, azonban az alperes mindezt nem tudta kétséget kizáróan alátámasztani. A számla visszavétele és annak csökkentett összegű kiállítása sem alkalmas ennek bizonyítására, míg az a körülmény, hogy az alperes a díjcsökkentésről írásbeli tervezetet is készített, ellentmond annak a nyilatkozatnak, amely szerint az erről szóló szóbeli megállapodás végleges volt. Ráutaló magatartást abban az esetben lehet jogról való lemondásnak értékelni, amennyiben az félreérthetetlen, kétségtelen magatartásból származik. A jogról való lemondás esetében a nyilatkozat kiterjesztő értelmezésének nincs helye, a felperes magatartása azonban nem tekinthető egyértelmű és végleges joglemondásra irányuló magatartásnak. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes a szerződésmódosítás tartalmát bizonyítani nem tudta, ezért a felek által megkötött megbízási szerződés feltételrendszerének megfelelően kötelezte az alperest a kikötött megbízási díjhátralék megfizetésére.

Az ítélet elleni fellebbezésében az alperes elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.

Állítása szerint az elsőfokú bíróság a tényállást hiányosan és helytelenül állapította meg. Fenntartotta, hogy a felek a közöttük írásban megkötött megbízási szerződést 2010. július 8-án egyszeri alkalommal szóban érvényesen módosították, és csak a módosítás tartalma volt vitás, azonban az elsőfokú bíróság a szerződés szóbeli módosítását figyelmen kívül hagyta. Az Ütv. 23. § (2) bekezdése alapján a perbeli bizonyításnak nem a módosítás ellenkérelmében állított tényének bizonyítására kellett volna irányulnia, hanem a nem vitatott szóbeli megállapodás tartalmának felperesi bizonyítására. A felek ellentétes nyilatkozatából nem következik, hogy a szerződést nem módosították, csupán a megállapodás tartalma vált vitássá. Tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a bizonyítási kötelezettséget az alperesre telepítette. Az alperest csak a szóbeli módosítás kérdésessége esetén terhelné bizonyítás, de a módosítás ténye a tárgyalás alapján egyértelműen megállapítható. A szóbeli módosítás megtörtént, az eredeti számlát a felperes visszavonta, és alacsonyabb összegű számlát állított ki. Nem felel meg a valóságnak az sem, hogy a felperes az eredeti szerződés alapján kérte az alperes marasztalását, hiszen ez alapján a számla visszavonására sem lett volna szükség, és a felperes kereseti kérelmét is csak a szóbeli módosítás vitatás nélküli elismerésével együtt lehet értelmezni. A számla minden logikus ok nélküli két részre bontása önmagában mindkét fél szempontjából felesleges és haszontalan lépés. Az Ütv. 23. § (2) bekezdése alapján így a bizonyítási kötelezettség a felperesre hárult, és a bizonyítatlanság jogkövetkezményeit is a felperes terhére kell értékelni. A felperesnek állna érdekében, hogy a bíróság az 50 %-ról történő lemondással szemben a saját „prolongálós” verzióját fogadja el. A számla visszavonása egyértelműen ráutaló magatartásként értelmezhető, a szerződés módosításának az írásbeliség nem volt érvényességi feltétele, ezért a tervezet aláírásának elmaradása nem érinti a megállapodás érvényességét. A bíróság tévesen utalt a Ptk. 217. §-ára, mert vélhetően a 207. § (4) bekezdésére kívánt hivatkozni. Az alperes csupán az 50 %-os díjlemondás, mint szerződéses akarat ráutaló magatartás útján történő elfogadására hivatkozik, nem pedig a díjról történő lemondó nyilatkozat kiterjesztő értelmezése alapján valamilyen más, egyéb szerződéses jogáról történő lemondásra.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Az elsőfokú eljárásban tett valamennyi nyilatkozatát fenntartotta azzal a kiegészítéssel, hogy bár az elsőfokú eljárásban a kifizetés „prolongálásának” kifejezését használta, azonban valójában az ügyvédi munkadíj megosztásáról volt szó.

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt a Pp. 228. § (4) bekezdése szerint jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet egészében bírálta felül.

A fellebbezés alapos.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást annyiban egészíti ki, hogy a 2010. július 13-án kelt teljesítésigazolást a felperes aláírva

eljuttatta az alperesnek, aki azt azzal az írásbeli nyilatkozattal küldte vissza a felperesnek, hogy „a felek megállapodása alapján Megbízottat megillető első- és másodfokú perköltség összege 43.777.500 forint helyett annak 50%-ára módosult (21.888.750 forint)”. A felperes a 2011. április 6-án kelt és az alperesnek címzett levelében - egyebek között - úgy nyilatkozott: „...valóban megállapodtunk abban, hogy az ügyvédi irodánkat megillető összesen 43.777.500 forint perköltség megfizetésére vonatkozó számla helyett az összeg 50%-áról, vagyis 21.888.750 forint ügyvédi munkadíjról állítok ki számlát...”.

Az elsőfokú bíróság a per eldöntéséhez szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, és a tényállást - a fenti kiegészítéssel - alapvetően helyesen állapította meg, a bizonyítékok értékelése alapján levont jogi következtetéseivel azonban a másodfokú bíróság nem értett egyet.

Nem volt vitás tény, hogy a felek 2010. július 8-án egyeztették a jogerősen befejeződött per megítélt költségeinek kifizetését, és maga az alperes sem vonta kétségbe a felperesnek azt az állítását, hogy a felek által 2008. április 1-jén megkötött megbízási szerződés alapján a felperes jogosulttá vált az ügyvédi munkadíjként megítélt első- és másodfokú perköltség teljes összegének, azaz 43.777.500 forint megbízási díjnak a követelésére.

Az elsőfokú bíróság - figyelemmel a megbízási szerződés 2.2. pontjában foglaltakra is - az Ütv. 23. § (2) bekezdésének megfelelő alkalmazásával helyesen állapította meg, hogy a megbízási szerződés tartalmát a felek szóban is módosíthatták, és a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében az alperesre hárult annak bizonyítása, hogy a felek a szerződés tartalmát az alperes tényállításában előadottak szerint közös megegyezéssel módosították.

A felperes a 2010. július 8-ai megbeszélés napján - visszautalva a megbízási szerződés 3.4. pontjára - a korábbi számla visszavonása mellett már a módosított díjnak megfelelő összegű számlát állította ki, amelyben egyáltalán nem utalt az okirat rész-számla minőségére. Az alperesnek a 2010. július 13-án kelt teljesítésigazolásra vezetett írásbeli nyilatkozata egyértelműen rögzíti a megállapodás tényét és tartalmát, amelyet a felperes több mint hét hónapig kifogás nélkül tudomásul vett, ezen időtartam alatt a követelését nem érvényesítette, és újabb számlát sem állított ki. A felperes által tanúsított magatartások és a számlákkal kapcsolatos intézkedések alapján az alperesnek nem lehetett kétsége arról, hogy a felperes az alperes szóbeli ajánlatának elfogadását a Ptk. 216. § (1) bekezdésének második mondata szerint ráutaló magatartással kifejezésre jutatta. Mindezt teljes egészében alátámasztotta az alperes jogi igazgatójának tanúvallomása, amely szerint „...a megbeszélés jellege és az azt követő cselekmények egyaránt arra utaltak, hogy módosítottuk a szerződést...”. Mindezt megerősítette a felperes 2011. április 6-ai levelében foglalt írásbeli nyilatkozata, amelyben a felperes a felek közötti megállapodásra visszautalva rögzítette, hogy a teljes összeg helyett állította ki a megbízási díj 50%-ának megfelelő összegű számlát.

A másodfokú bíróság a felek által szolgáltatott okiratokat, az alperes jogi igazgatójának tanúvallomását és a felperes személyes előadását egybevetve és a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően azokat összességükben értékelve, arra a meggyőződésre jutott, hogy az alperes szóbeli ajánlatának a felperes részéről tanúsított ráutaló magatartással történő elfogadása a felek jogviszonyára irányadó 2008. április 1-jén kelt megbízási szerződést kizárólag az adott ügyre vonatkozó megbízási díjat érintően a Ptk. 240. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint módosította, ezért az alperes a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján reá háruló bizonyítási kötelezettségének eleget tett.

Nem volt vitás tény, hogy az alperes a módosított megállapodásban kikötött mértékű megbízási díjat a felperesnek megfizette, így a későbbiekben követelt összeg teljesítésének megtagadásával a megbízási szerződést nem szegte meg. Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság megállapította, hogy a felperest a felek kötelmi jogviszonyára irányadó szerződés alapján nem illeti meg a jogosultság a már teljesített pénzbeli szolgáltatást meghaladó további díjazás követelésére. A felperes a teljesítés jogos ok nélkül történő megtagadásán kívül (Ptk. 313. §) egyáltalán nem adott elő olyan kártérítési jogviszonyt keletkeztető tény, amelyből eredően az alperessel szemben megilletné a jogosultság kártérítés követelésére, ezért a másodfokú bíróság a felperes keresetét a másodlagosan megjelölt jogcímen sem találta megalapozottnak.

A kifejtett indokok alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította.

A pervesztes felperes a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdése értelmében köteles az alperes első- és másodfokú eljárásban felmerült jogtanácsosi munkadíjból álló perköltsége megfizetésére. A másodfokú bíróság a jogtanácsosi munkadíj összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján állapította meg. Az alperes illetékmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illeték megfizetéséről a másodfokú bíróság az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint rendelkezett.

Budapest, 2012. november 27.

Dr. Hóbl Katalin s.k.
a tanács elnöke

Dr. Bleier Judit s.k.
előadó bíró

Dr. Madarász Anna s.k.
bíró

A kiadmány hitelélül: